

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

**ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
19 – 20 ЖОВТНЯ 2021 р.**

**«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»**

м. Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції 19-20 жовтня 2021 року. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2021. – 369 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Мельник Ю.М. - д-р екон. наук, професор, директор ННПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Купріна Н.М. – д.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Савенко І.І. – д.е.н., проф., Іванченкова Л.В. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Неустроєв Ю.Г. – к.е.н., доц.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

АНАЛІЗ ТЕХНІЧНОГО СТАНУ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ВИРОБНИЧИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВ ХЛІБОПЕКАР-СЬКОЇ І КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗЕЙ УКРАЇНИ

Лобоцька Л.Л., к.т.н., доцент

Галайчук К.І., магістрант

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна

Хлібопекарська і кондитерська галузі – одні з найбільш важливих у харчовій промисловості. Підприємства першої з них виробляють хліб і хлібобулочні вироби (ХБВ) як продукти першої необхідності для населення країни, а другої – різні солодоші – і не тільки для внутрішнього ринку, а й на експорт.

В обох галузях працюють крупні, середні і малі підприємства, їх кількість досягає кілька сотень, однак левову частину продукції виробляють саме великі підприємства.

На прикладі підприємств-лідерів у своїй галузі проведено аналіз їх технічного стану і ефективності використання основних виробничих засобів. Постановка цього питання вельми актуальна у світлі певного відставання вітчизняних підприємств від аналогічних підприємств розвинених країн за такими показниками, як фондоємність, матеріалоємність, енергоємність виробництва.

Об'єктами дослідження у хлібопекарській галузі обрані ПрАТ «Київхліб» і ПрАТ «Концерн Хлібпром». На цих підприємствах виробляють не тільки хліб і хлібобулочні вироби (ХБВ), а й кондитерську продукцію.

Представниками кондитерської галузі виступають ПАТ Львівська кондитерська фабрик (ЛКФ) «Світоч» і ПрАТ Київська кондитерська фабрика (ККФ) «Рошен».

В аналізі використані річні звітні дані за 2017-2018 рр. [1–4]. Для розрахунку показника обсягу випуску продукції в порівняних цінах для 2018 р. використані індекс цін у виробництві хліба і ХБВ 114,8 і 107,1 – у виробництві кондитерської продукції [5].

Аналіз динаміки технічного стану підприємств, Табл. 1–2, показує, що рівень придатності основних засобів на всіх підприємствах достатньо високий, але на більш нових (ПрАТ «Концерн Хлібпром» і ПрАТ ККФ «Рошен») він значно вищий.

У 2018 р. на всіх підприємствах коефіцієнти придатності ОЗ знизилися, хоча і незначно. Найбільш високу вартість мають ОЗ ККФ «Рошен», що свідчить про встановлення на підприємстві нових високо механізованих ліній

Таблиця 1- Зміна технічного стану основних виробничих засобів ПрАТ «Київхліб» і ПрАТ «Концерн Хлібпром»

Показник	ПрАТ «Київхліб»			ПрАТ «Концерн Хлібпром»		
	На кінець 2017 р.	На кінець 2018 р.	Відхилення	На кінець 2017 р.	На кінець 2018 р.	Відхилення
Первісна вартість ОЗ, тис грн	329762	400969	71207	640423	656064	15641
Знос, тис грн	158278	196559	38281	200399	227853	27454
Залишкова вартість ОЗ, тис грн	171484	204410	32926	440024	428211	-11813
Коефіцієнт придатності	0,520	0,510	-0,010	0,687	0,653	-0,034
Коефіцієнт зносу	0,480	0,490	0,010	0,313	0,347	0,034

Таблиця 2 - Зміна технічного стану основних виробничих засобів ПАТ ЛКФ «Світоч» і ПрАТ ККФ «Рошен»

Показник	ПАТ ЛКФ «Світоч»			ПрАТ ККФ «Рошен»		
	На кінець 2017 р.	На кінець 2018 р.	Відхилення	На кінець 2017 р.	На кінець 2018 р.	Відхилення
Первісна вартість ОЗ, тис грн	675943	693259	17316	1044508	917077	-127431
Знос, тис грн	338224	378897	40673	343214	318622	-24592
Залишкова вартість ОЗ, тис грн	337719	314362	-23357	701294	598455	-102839
Коефіцієнт придатності	0,500	0,454	-0,046	0,671	0,653	-0,018
Коефіцієнт зносу	0,500	0,546	0,046	0,329	0,347	0,018

виробництва. Але ефективність використання ОЗ на цьому підприємстві значно поступає в порівнянні з іншими підприємствами, Табл. 3–4.

З табл. 3–4 слідує, що на хлібо заводах чисельність працюючих більш ніж в 3 рази перевищує чисельність кондитерських виробництв (в силу технології виробництва), але на нових підприємствах виробіток на одного працюючого менший, ніж на підприємствах з більшою історією.

Аналогічний висновок можна зробити і відносно показника фондівіддачі. Однак слід підкреслити, що випуск продукції у вартісному вимірі залежить від масштабів виробництва, асортименту і цін на продукцію. Найбільший рівень цього показника має ПАТ ЛКФ «Світоч», тому що фабрика спеціалізується на випуску коштовної шоколадної продукції і кави.

Високі показники має і ПрАТ «Київхліб» – за рахунок великих обсягів випуску, широкого асортименту хліба і ХБВ, а також за рахунок кондитер-

Таблиця 3 - Показники ефективності використання основних виробничих засобів ПрАТ «Київхліб» і ПрАТ «Концерн Хлібпром»

Показник	ПрАТ «Київхліб»			ПрАТ «Концерн Хлібпром»		
	2017 р.	2018 р.	Відхилення, %	2017 р.	2018 р.	Відхилення, %
Обсяг виробленої продукції в порівняних цінах (без ПДВ та акцизного збору), тис грн	2297109	2000966	-12,89	1080498	1106045,3	2,36
Середньорічна кількість працюючих, ос.	2563	2259	-11,86	3157	2989	-5,32
Середньорічний виробіток, тис грн/ос	896,2	885,8	-1,16	342,2	370,0	8,12
Чистий прибуток, тис грн	15268	-2764		2651	12895	3,86 р.
Середньорічна залишкова вартість ОЗ, тис грн	150941,5	188378	24,80	419990,5	434117,5	3,36
Фондовіддача, грн/грн	15,22	10,62	-30,22	2,57	2,55	-0,79
Фондоємність, грн/грн	0,066	0,094	42,42	0,399	0,392	-1,75
Фондоозброєність, грн/ос	58,89	83,39	41,60	133,0	145,2	9,15
Фондорентабельність, %	10,12	-1,47		0,63	2,97	

Таблиця 4 - Показники ефективності використання основних виробничих засобів ПАТ ЛКФ «Світоч» і ПрАТ ККФ «Рошен»

Показник	ПАТ ЛКФ «Світоч»			ПрАТ ККФ «Рошен»		
	2017 р.	2018 р.	Відхилення, %	2017 р.	2018 р.	Відхилення, %
Обсяг виробленої продукції в порівняних цінах (без ПДВ та акцизного збору), тис грн	2297988	2110212	-8,17	259205	348594	34,48
Середньорічна кількість працюючих, ос.	818	881	7,70	750	751	0,13
Середньорічний виробіток, тис грн/ос	2809,3	2395,2	-14,74	345,6	464,2	34,3
Чистий прибуток, тис грн	109082	128339	17,65	2768	11125	3,02 р.
Середньорічна	338653	326040,5	-3,72	638830	649874,5	1,73

залишкова вартість ОЗ, тис грн						
Фондовіддача, грн/грн	6,78	6,47	-4,57	0,406	0,536	13,0
Фондоємність, грн/грн	0,147	0,154	4,76	2,46	1,86	-24,39
Фондоозброєність, грн/ос.	414,0	370,1	-10,60	851,8	865,3	1,58
Фондорентабельність, %	32,21	39,36		0,43	1,71	

ських виробів – тістечок, тортів тощо. На це підприємство припадає біля 70 % ринку м. Києва і Київської області.

Самий низький рівень фондовіддачі має ККФ «Рошен», що обумовлено недостатнім рівнем вартості випущеної продукції, з одного боку, і високою вартістю ОЗ, – з другого.

Показник фондорентабельності значною мірою залежить від розміру чистого прибутку і, в свою чергу, від повної собівартості продукції. Аналіз структури витрат на виробництво показав, що у ПрАТ ККФ «Рошен» у 2017 р. на матеріальні витрати припадало 28,12 %, на заробітну плату і відрахування на соціальні заходи 42,46 % і 9,12 %, амортизацію 8,55 %, інші операційні витрати 11,75 %. Для порівняння у ПАТ ЛКФ «Світоч» ці показники становили відповідно 88,24 %, 3,97 % і 0,82 %, 2,01 %, 4,95 %. Отже, на ЛКФ «Світоч» рівень оплати праці дуже низький, лівова частина витрат припадає на матеріальні витрати, що обумовлено високими цінами на сировину.

На хлібопекарських підприємствах у 2017 р. структура витрат становила: для ПрАТ «Київхліб» матеріальні витрати 52,47 %, витрати на заробітну плату і відрахування на соціальні заходи 18,68 % та 4,05 %, на амортизацію 4,05 %, інші операційні витрати 23,34 %. Відповідно для ПрАТ «Концерн Хлібпром» витрати становили 56,61 %, 28,16 % і 8,07 %, 3,31 %, 3,85 %.

Таким чином, для всіх підприємств резервом зниження витрат є економія витрат на матеріальні ресурси і заробітну плату. Зниження чисельності працюючих за рахунок автоматизації виробничих процесів, особливо на хлібо заводах, дозволить знизити витрати на оплату праці. Але враховуючи сьогоденні тенденції до росту цін на енергоносії, на сировину і необхідність підвищувати заробітну плату працівникам, слід очікувати росту цін на готову продукцію. На оновлення основних засобів потрібні інвестиції, яких у багатьох підприємств не вистачає. Тому ситуація з підвищення технічного рівня підприємств, зокрема середніх і малих, може відкладатися на майбутнє, якщо не зміниться інвестиційна політика держави.

Література

1. Консолідована фінансова звітність за 2018 р. ПрАТ «Київхліб» URL: https://stockmarket.gov.ua/cabinet/xml/show/fin_general/7070 (Дата звернення 10.09.2021)
2. Річна фінансова звітність за 2018 рр. ПрАТ «Концерн Хлібпром». URL: https://hlibprom.com.ua/resource/doc/information_2018.pdf (Дата звернення 11.09.2021)
3. Річна фінансова звітність за 2018 рр. ПАТ ЛКФ «Світоч» . URL: <http://svitoch.emitent.org.ua/index.php?page=31> (Дата звернення 12.09.2021)
4. Річна фінансова звітність за 2018 рр. ПрАТ ККФ «Рошен». URL: https://stockmarket.gov.ua/cabinet/xml/show/fin_general/9571 (Дата звернення 12.09.2021)
5. Індекси цін промислової продукції у 2013–2020рр. (грудень до грудня попереднього року) URL: <http://ukrstat.gov.ua> (Дата звернення 10.09.2021)

СИТЕМА ПОКАЗНИКІВ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

**Фрум О.Л., к.е.н., доцент
Левченко М.С., магістрант**

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна

Від результатів інвестиційної діяльності залежить якість розвитку підприємства: його стабілізація, прогрес чи регрес. Тобто в залежності від рівня ефективності інвестиційної діяльності підприємство в подальшому в змозі здійснювати просте чи розширене відтворення або скорочення своєї господарської діяльності взагалі.

Для прийняття обґрунтованих управлінських рішень в сфері інвестування стосовно подальших напрямів розвитку підприємств реального сектору економіки необхідно отримання інформації, достатньої для формування висновків та прийняття ефективних управлінських рішень.

Для об'єктивної оцінки результатів інвестиційної діяльності необхідно обрати такий набір показників та критеріїв, який всебічно відобразить ефект саме від цього виду діяльності. Щоб отримати відповідь на питання «Як оцінювати?» потрібно відповісти на питання «Що оцінювати?». Тому з метою формування інформації для підтримки прийняття управлінських рішень в сфері інвестиційної діяльності, по-перше, необхідно визначити об'єкт оцінки інвестиційної діяльності підприємств, а по-друге – обрати методи оцінки інвестиційної діяльності підприємств.

Зазвичай об'єктом інвестиційної діяльності розглядаються капітальні інвестиції. Але в процесі господарської діяльності підприємства реального

	Кушнір О.І., аспірант, ОНАХТ, м. Одеса, Україна	
	АНАЛІЗ ТЕХНІЧНОГО СТАНУ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ	
	ОСНОВНИХ ВИРОБНИЧИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВ ХЛІБОПЕКАР-	
34.	СЬКОЇ І КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗЕЙ УКРАЇНИ	110
	Лобоцька Л.Л., к.т.н., доцент; Галайчук К.І., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	
	СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ	
	ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ	
35.	Фрум О.Л., к.е.н., доцент; Левченко М.С., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса, Україна	114
	АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	
36.	Мініна В.О., аспірантка, ОНАХТ, м. Одеса, Україна	117
	АГРОПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС УКРАЇНИ В СИСТЕМІ СВІТОВОГО	
37.	РИНКУ	119
	Федорова Т.С., аспірантка, ОНАХТ, м. Одеса, Україна	
	ВПЛИВ АНАЛІЗУ ЛІКВІДНОСТІ І ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ НА	
	ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА	
38.	Кухарук А.А., викладач циклової комісії економічних дисциплін, Відокремлений структурний підрозділ «Одеський технічний фаховий коледж ОНАХТ», м. Одеса, Україна	123
	АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПОТОЧНИМИ ВИТРАТАМИ	
39.	ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ	126
	Похольченко О.С., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса, Україна	
	СТАН РИНКУ І ПРОБЛЕМИ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ НА	
	СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	
40.	Лобоцька Л.Л., к.т.н., доцент; Петренко О.О., магістрант; Присяжнюк К.В., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	130
	МОДЕЛЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
	ПІДПРИЄМСТВ КОНСЕРВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	
41.	Фрум О.Л., к.е.н., доцент; Цвірінкалова В.А., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна, Україна	133
	ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ	
42.	ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ	137
	Шаркова І.І., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса, Україна	
	ОЦІНКА ЯКОСТІ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ	
43.	Хачатурян О.С., кандидат економічних наук, Відокремлений структурний підрозділ «Одеський технічний фаховий коледж ОНАХТ», м. Одеса, Україна	141
	THE STATE OF DEVELOPMENT OF THE BIOECONOMY IN ROMANIA	
44.	Voicilaş D.M., Assoc.prof.dr., Senior researcher, Romanian Academy, Institute of Agricultural Economics, Bucharest, Romania	144
	ОЦЕНКА РОЛИ ПРОФЕССОРОВ В РЕЙТИНГЕ ВУЗА ПРИ ВЫБОРЕ	
45.	УНИВЕРСИТЕТА ПОТРЕБИТЕЛЯМИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УСЛУГ	148